

BUNUL ECONOMOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“

Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.

Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

DELA „REUNIUNEA ECONOMICĂ“.

Veste bună membrilor.

Avem plăcerea de a putea aduce o veste bună membrilor Reuniunii noastre economice din Orăștie.

Comitetul Reuniunii a înaintat încă în toamnă rugare către ministrul de agricultură, ca să-i vînză din pepinierele de pomi ale statului, cu preț scăzut altoi de meri, peri, cireși și vișini, pe cari Reuniunea îi va împărți între membrii sei în chip gratuit (de cinste), îndemnându-i și prin asta la o mai bărbătească îmbrățișare a pomăritului, acest însemnat (dar de noi nesocotit) izvor de bogăție. Zilele astea am primit răspunsul dela ministru, prin care se dau Reuniunii altoile dorite, din grădina de altoi din Geoagiu, cu preț scăzut.

In urma acestui fapt, Reuniunea noastră economică cumpără în primăvara asta opt sute (800) de altoi, și anume 400 de meri: pătuli, pomici etc., 200 de peri de soiul ales, 100 cireși și 100 de vișini, pe cari îi va împărți după putință gratuit între membri Reuniunii.

Afară de aceea va primi Reuniunea gratuit (avînd să poarte numai cheltuielile de pachetare și căraușie) 2000 de pădureți bine dezvoltate de meri și 1000 de pădureți aleși de peri, pe cari îi va împărți asemenea gratuit între membri sei.

Cu o cale Reuniunea se va îngriji de mai multe sute de surcei de altoi, meri și peri pentru pădureții de mai sus.

Deci estan membri Reuniunii noastre economice vor avea un mare folos după aceea că se înscriu de membri.

Să grăbească deci cât mai mulți a să înscrie de membri (ajutători cu 1 cor. pe an, ordinari cu 2 cor.; pe viață cu 25 cor.) și vor primi altoi și pădureți după clasa în care se înscriu. Cu o cale să se înștiințeze care de câte altoi ar avea lipsă, ca să se poată face aici o socoteală și împărțire potrivită!

Despre ori-ce hotărîre în treaba asta (ca și despre ori-ce altă hotărîre a Reuniunii Economice), vor fi înștiințați prin foaia asta »Bunul Economom«.

Reîntinerirea poporului român.

— Cercetările dlui Dr. V. Babeș —

III

Să-mi fie iertat a aduce înainte câteva cifre pentru a arăta, că într'adevăr populațiunea română, nu sporește în aceeași măsură, ca populația altor popoare și țeri din Europa, și că moartea și mai ales îmbolnăvirile, sunt în România (ca și la noi Români din Ardeal), mai mari decât în alte țeri, la alte neamuri, ba chiar mai mari ca la străinii ce locuiesc și ei în România. Și aceste rele nu sunt din de-ajuns potolite prin nașterile cele multe de cari ne bucurăm.

Sunt, fără îndoială, și țeri unde populațiunea crește mai încet și ca la noi, dar' acolo și morțile și boalele sunt asemenea mai rari. Și tocmai în aceste țeri apoi, populațiunea se bucură de o putere și de o sănătate din cale afară tare. Așa de pildă în Suedia și Norvegia nașterile sunt mai rare, dar' și morțile sunt foarte rare, abia mor 16—17 la miie, și boalele asemenea sunt rare.

În Suedia, care are 5,000.000 (cinci milioane) locuitori, se nasc pe an abia 130.000 de copii, ear' în România, tot cu 5 milioane locuitori, se nasc 247.000 de copii pe an, adică aproape îndoit atîta. Dar' apoi moartea seceră altfel acolo și aici. În Suedia abia mor 80.000 pe an, ear' în România 170.000. (Deci înzadar avem popor mai rodnic la nașteri — ceea-ce e semn de viață, — căci prin reaua îngrijire a sănătății, perdem tot!)

Mai cu seamă — zice dl Dr. Babeș — copiii mici sub un an, cari

în alte țeri mor abia 10% (din sută, zece), în România mor 30%!

Să zice că acolo unde nașterile sunt multe, sunt și morțile multe, tocmai pentru deasa moarte a copiilor. Dar' vorba asta nu e de tot acurată. Orașele din Belgia, de pildă, au nașteri mai puține și moarte de copii mai mare ca orașele din Suedia.

Se poate zice, că: *cu cât un oraș sau o țară e mai civilisată, cu atât moartea la copiii mici e mai mică.* (Căci fiind locuitorii ei mai luminați, știu să și îngrijească în chip mai luminat de copiii mici, ca să nu peară așa fără vreme, numai din prostia părinților.)

Așa de pildă în Suedia, introducîndu-se în anii din urmă niște legi foarte aspre pentru păstrarea sănătății copiilor mici, de unde până la 1885, mureau tot peste 13 copii la sută, acum mor abia câte 10, — s'a îndreptat deci starea lucrurilor.

În România însă (și poate și la noi Români de aici) din potrivă: în vreme ce până pe la 1885 mureau cam 20 copii la sută, azi mor și mai mulți, ceea-ce lasă să se vadă limpede, că cu toate înaintările științei, la Români nu s'au luat măsuri potrivite, pentru a oprî această moarte prea-prea mare! La 1895 de pildă, moartea copiilor în România ajunsese cifra de 31 la sută, adică mai mare decît în ori care altă țară din Europa!

De aceea și moartea peste tot (adecă a celor mici și mari laolaltă socotiți) este în România mai mare decît în alte țeri, anume de peste 30 la sută, și **numai în Rusia și în Ungaria moartea e și mai mare cu ceva**, zice dl Dr. Babeș, vorbind pe temeiul cifrelor oficiale. (Fericite dară de noi, care stăm și mai bine ca cei din România, care precum arată învățatul doctor, stau și ei rău destul!).

AGRICULTURA

Un mănunchiu de povețe.

În nr. 2 al foii economice a reuniunii plugarilor Sași din Ardeal, foaie ce iese de 29 ani în Sibiiu, aflăm câteva îndrumări prețioase adresate plugarilor sași de cătră domnul Carol Stephani, secretarul reuniunii cercuale economice din Sibiiu. Aceste îndrumări scoase din cercetări și pățanii îndelungate sunt tot așa de binevenite și pentru noi ca și pentru Sași: de aceea le și dăm în românește, ca să poată profita din ele și cetitorii «Bun. Econ.» și să vadă totodată că noi, cari încă am scris despre aceste lucruri tot așa în această foaie, n'am dat plugarilor nostri sfaturi nepotrivite, căci eată și frații nostri Sași, cari sunt cu mult mai înainte ca noi și în ale plugăriei, stăruesc tot așa pe lângă plugarii lor. Iată ce scrie numita foaie:

Iubiți plugari! Impregiurările, dela cari atîrnă întocmirea și purtarea cu dobândă a economiei, sunt foarte felurite, nu numai în deosebitele părți ale țerii noastre, ci și în singuraticile comune ale aceluiași ținut. Totuși sunt câteva legi potrivite peste tot locul pentru purtarea unei plugării cu pricepere, legi ce fiecare din voi, iubiți plugari, trebuie să le aibă în vedere în lucrările moșiei sale.

Ca atari îndrumări peste tot locul potrivite pentru o înaintare temeinică a plugăriei noastre, însemnăm următoarele:

În comunele cu moșii îmbucătățite, stăruiți să faceți comasarea, pentru-că o înaintare a agriculturii (plugăriei) este mai ales cu puțință acolo, unde economia pământului se poate face fără pedecile pe cari ni-le pun hotarele necomasate. Comasarea este pentru voi și înaintarea economiei voastre o lucrare de viață! Nu întârziati mult cu ea.

Dacă, durere, n'ați putea comasa, cultivați cel puțin o parte a locurilor de arat cu mazărice și trifoiu roșu. Purtați deci o economie mai bună de trei hotară! Fiindu-vă hotarul comasat, purtați o economie schimbătoare înțeleaptă, potrivit impregiurărilor voastre economice.

Partea precumpenitoare a venitelor economiei voastre să nu o mai așteptați din vânzarea de bu-

cate, ci din economia vitelor. Așa cere timpul de față cu negoțul său viu, care s'a întins în toate țerile din lume. În cultivarea bucatelor aveți să vă trageți sama cu concurența lumii. Voi nu puteți vinde așa ieftin grâul vostru și celelalte bucate, ca alte popoare din alte țeri, pentru-că cheltuelile voastre de lucrare sunt mari, și încă așa de mari, că pe voi vă costă mai atât de mult un hectolitru de grâu, cu cât îl vindeți în piață! Din vânzarea vitelor și-a produselor lor (lapte, unt ș. a.) aveți prețuri mai bune. Din creșterea și ținerea vitelor puteți ajunge la venit curat.

Cultivați deci cu bucate table mai mici ca pân'acum, și întindeți în locurile de arat cultura plantelor de nutreț (trifoiu roșu, lucernă, exparsetă, ș. a.) Aceste plante de nutreț vă dau puțința de-a ținea vite mai multe, având un nutreț bogat; mai departe ele îmbogățesc pământul cu materii hrănitoare și sunt cele mai potrivite plante de-a să sămăna înaintea bucatelor.

Stăruiți a mări venitul moșiei voastre prin:

- a) gunoie mai bogată;
- b) prin lucrare bună și la timp a pământului;
- c) îndeplinirea sămănatului cu ajutorul mașinei de sămănat, și
- d) întrebuițarea de unelte cât mai potrivite la îngrijirea și adunarea plantelor.

Nu lăsați să se peardă neîntrebuițată în economia voastră nici o materie cu care ați putea îngrășa pământul. Spre acest sfârșit învățați a cunoaște cum trebuie tractată a avea bine groapa de gunoiu și zama de gunoiu. Gunoiți des și cu mult gunoiu agrii voștri (locurile de arat), că plantele se aple în pământ o masă bogat încărcată, să poată crește în toată puterea și cu chipul acesta să vă dea recolte (secerișuri, culesuri etc.) mai bune.

Impărțiți-vă economia astfel, ca întoarcerea miriștilor și tuleelor cum și aratul *adânc* al fiecărui agru, să le puteți face toamna.

Noi lucrăm în parte precumpenitoare astfel de pământ, pentru care e de mare trebuință și *lucrarea gerului iernii*. Cât timp noi nu vom ara adânc de cu toamnă toți agrii, și nu-i vom lăsa peste iarnă în brazde,

ca să fie răsbătute de ger, agricultura noastră are să rămână pe o treaptă de jos.

Livezilor (fênațelor) trebuie să le dăm o îngrijire mai mare. «Livada este mama agrului». O îngrijire neîntreruptă a livezilor și anume gunoieria cu zamă de gunoiu și cu compost, grăpatul cu grapa de muschiu, și sămănatul de semințe de ierburi potrivite, ne vor răsplăti cu îmbelșugare.

Cu privire la ținerea vitelor, cea dintâiu și cea mai însemnată lege, ce trebuie să o avem neîntrerupt în vedere este: nu suferiți vite slabe în grajdurile voastre! Animale neîndestulitor hrănite, dau un neînsemnat folos atât în lapte cât și în carne și la tras. Vitelor tinere trebuie să le dați cel mai bun nutreț în măsură de ajuns și afară de aceste și ceva nutreț mai cu putere (ovės, orz, ș. a.), astfel veți isbuti bine cu creșterea lor.

Putând să vă sporiiți numărul vitelor, să aveți în vedere, că creșterea vitelor cornute, și în partea cea mai mare a Săsimeii, creșterea boilor de Pinzgau, vă vor aduce cei mai mulți bani în casă.

În comunele cu hotarē comasate, în ale căror agri se pot cultiva plante de nutreț, și cari au cele mai bune și mai regulate pășuni pe sama vitelor, soiul vitelor albe trebuie stîrpit cu totul. Ear' locul lor trebuie să-l iee vitele de Pinzgau. Ceea-ce e potrivit pentru răspândirea cu tot dinadinsul a vitelor de Pinzgau, s'a spus adeseori în foaia noastră. Acum repet, că trecerea la creșterea vitelor de Pinzgau, mult mai prețioase în toate privințele, va însemna o sporire ne mai pomenită a bunăstării noastre, a averii poporului nostru!

MESERII

Drepturile și datorințele sodalilor.

(Urmare și fine)

Sodalul poate eși numai decât dela stăpân, adecă fără înștiințare, în următoarele întâmplări:

1. dacă stăpânul, încredințatul lui, sau oamenii acestora, îl bat pe el sau pe membrii familiei sale, ori le vatemă onoarea;

2. dacă stăpânul nu-și îndeplinește

datorințele, ce a luat asuprași prin contract;

3. dacă lucră cu bucata și stăpânul nu e în stare să-i dea de lucru neîntrerupt;

4. dacă urmând a lucra și-ar primejdui sănătatea sau vieața;

5. dacă stăpânul, locțiitorul acestuia sau oamenii lor, ar îndemna sau ademni pe membrii familiei sale la lucrări imorale sau neiertate.

Dacă sodalul intrat la stăpân este ostaș concediat (slobozit) pe timp nehotărit, chemat fiind sub arme, contractul de lucru încetează, fără a se putea cere vr'o despăgubire. Tot așa se întâmplă și cu recruții, când sunt chemați sub arme.

Dacă sodalul este însă rezervist, fiind chemat la deprinderile legale de peste an, puterea contractului rămâne în ființă, numai cât sodalul nu e îndreptățit a cere plată pe timpul cât e sub arme.

Stăpânul, care dă drumul unui sodal, fără pricină întemeiată în lege, înainte de termin, este îndatorat a-i plăti cu prilejul eșirii leafa ce-i se cade până la timpul abzicerii (înștiințării), ear' dacă sodalul a avut la stăpân și întreținerea, trebuie să-i plătească leafa îndoită.

Dacă stăpânul dă sodalilor și locuință, trebuie să aleagă spre acest sfârșit odăi sănătoase. Plângerile sodalilor, că n'au locuințe sănătoase, deregătoria pentru meserii este datoare a le asculta, a cerceta fără amânare la fața locului prin medic, și-a înlătura răul.

Fiecare sodal trebuie să aibă o carte de lucru. În ea nu e iertat să se facă însemnări cu privire la purtarea morală și la îndemânarea sodalului. Purtătorii de socotele și cassierii, cum și toți ajutătorii industriali, cărora le sunt încredințate lucrări mai de frunte, n'au trebuință de asemenea carte.

Cartea de lucru o dă deregătoria pentru meserii de întâia instanță, de care se ține lucrătoria, unde sodalul este ocupat. Sodalul trebuie să plătească pentru această carte timbru și o anumită taxă.

Cartea de lucru se dă aceluia:

1. care dovedește cu atestat dela deregătoria de meserii, că a sfârșit anii de învățământ;

2. care a trecut de 15 ani și-a sfârșit o școală practică de industrie.

La intrarea în lucru stăpânul ia

la sine cartea sodalului și, cel mult în timp de două săptămâni, este îndatorat a o prezenta (înfățișa) deregătoria pentru meserii, înștiințându-i cu chipul acesta pe sodal.

Cu prilejul eșirii sodalului, stăpânul este dator să umplă după adevăr și dreptate rubricile cărții și la cererea sodalului, să-i dea deosebit un atestat amăsurat adevărului despre purtarea lui și că legăturile contractului dintre dînșii au încetat.

Dacă cartea de lucru se pierde și pierderea aceasta se poate adevăra pe deplin, oficiul de meserii dă o nouă carte, însemnând pe ea cuvântul «duplicat». Aceasta se întâmplă când sodalul se află în cercul unde s'a făcut mai în urmă introducere (scriere) în carte.

Dacă sodalul s'ar afla în alt cerc, trebuie să înștiințeze deregătoria pentru meserii de acolo pierderea cărții. După cercetarea cuvenită, și ne mai aflându-se cartea, această deregătoria scrie deregătoria pentru meserii, unde s'a făcut introducerea cea din urmă, ca să dea pe sama sodalului o nouă condică. Această deregătoria dă un certificat despre înștiințarea pierderii, care se întrebuițează ca carte de lucru până la primirea duplicatului.

Duplicat trebuie să se dea și când cartea nu se mai poate întrebuița, fiind ruptă, ori și din alte pricini.

Ear' umplută fiind cartea, deregătoria pentru meserii dă una nouă, în care se înseamnă că ea este o urmare a acelei de mai înainte.

Deregătoria pentru meserii însemnă în carte toate schimbările întâmplătoare în impregiurările de serviciu.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Vânt cald, și timp primăvărat. Timpul începe să facă griji economilor. Săptămâna trecută a început a sparge rânduiala iernii. În unele zile era ger, în altele ploua, în altele iară ninge ori ploua cu zăpadă. Sâmbăta trecută a fost rece și mai ales spre sară înghețase. Pe la orele 8—9 însă, pe la noi s'a lăsat de-odată o moleșală și o rară căldură în aer, încât credeai că-i sară caldă de vară. Din când în când valuri mari și line de aer, veneau de tot calde dela Sud, așa de calde, că era mai mare plăcere să le simți învăluindu-te. Nici

vorbă să poți crede că e noapte dela începutul lui Februarie! Streșinile au început a picura ca ziua de soare!

Săptămâna de față apoi e capricioasă (schimbăcioasă) de tot. Nici doar' o zi într'o formă. Aci e rece și îngheață, aci moale de tot, și mai ales ploioasă. Apele duc cei din urmă sloi de ghiață și vin turburate.

Economii au întemeiate temeri, întâi că pot urma ieșiri de ape, a doua că după zilele astea, cari au topit zăpada ce coperea și scutea așa de bine holdele, pot urma încă înghețuri puternice, și fiind pământul plin de apă, prin înghețare rupe și strică plăpândeale firicele a sămănăturilor și poate face pagube mari.

— *De sub Munții-Apuseni* se scrie la 3 Febr. n.: După zilele primăvoroase ce am avut în săptămâna trecută, din nou a început să vină »iarna dela munte«. Aproape două zile întregi a nins într'una. Zăpada e groasă de 34 cm, ba și mai mult. De greutatea acesteia sîrmele liniei telegrafice între comuna Șard și Ighiu s'au rupt. Și acum zăpada, care începe a se topi umflă văile deja pline de apă. Intr'adevăr, că dacă zăpada va urma să se topească după oaltă, ne putem aștepta la eșiri de ape.

— *Din Turda* se scrie „Tribunei“, că acolo în noaptea de 29 Ianuarie a fost o mare furtună cu ninsoare, ear' cătră dimineață a tunat și fulgerat de mai multe-ori. Oamenii zic că va urma bătaie, ciumă, foamete etc.

— Din Reibolosgrün (în Saxonia) se scrie, că în 27 Ianuarie, seara dela 8 ore a început să bântue acolo un mare viscol cu zăpadă, însoțit de dese tunete și fulgere, ca în lunile de vară! Oamenii stăteau înmărmuriți privind vedenia atât de neobicinuită.

Petreckeri. Corpul învățătoresc dela *Gurariu*, arangează în 12 Febr. n. o producțiune școlară, cu cântări și declamațiuni.

— În *Alba-Iulia* se dă în 12 Febr. n. producție teatrală cu declamări și cântări, de elevii școlii în folosul școlii.

— În *Romos* se dă în 12 Febr. n. un Concert în folosul școlii, de o grupă de diletanți. Cântări în cor, declamațiuni și o mică piesă teatrală.

— În *Deva* are loc în 3/16 Febr. o petrecere cu dans în favorul bisericii gr.-or. și a Reuniunii femeilor din comitat.

— În *Orăștie* azi (Sâmbătă), deseară producția teatrală anunțată în numărul trecut; Sâmbăta viitoare Concertul dlui Branga, și în cealaltă Sâmbătă producția meseriașilor.

O rară sĂrbĂtoare familiarĂ
a avut loc Dumineca trecutĂ în casa dlui Dubleș, fost primar în Romoșel: în această zi i-s'au cununat amĂndouĂ drĂgĂlașele fiice, Ioana și Maria, cea dintĂi cu un junĂ econom fruntaș din Romos, a doua cu tinĂrul George GelmĂrean din OrĂștie. Dee-le D-zeu noroc!

Concertul de SĂmbĂta viitoare (3/16 Febr.) a Reuniunii romĂne de cĂntĂri din loc, sub conducerea dlui I. Branga în hotel „Transilvania“, sĂ dĂ cu binevoitorul concurs al d-nelor Victoria Dr. Erdelyi și Maria Corvin și al d-soarei Veturia Corvin, — și are urmĂtorul program:

1. »Sunt Român« de Humpel și »M'am suit la munte« de Glogovean, coruri; 2. »Al III-lea Putpuriu romĂnesc« de I MurĂșan, executat la vioarĂ cu acompaniare de pian; 3. »ScumpĂ dragĂ copilițĂ« de Dima și »Hațegana« de Popoviciu, coruri; 4. »Danses Roumaines«, pian, pentru patru mĂni, de Coloman Chovan; 5. »Hora nouĂ« de Stefu, cor bĂrb.; și 6. »Logojana« de Vidu, cor.

DupĂ producție, joc!

CĂlĂndariul vechiu Iulian sĂ scoate din folosințĂ în RomĂnia. Mercuri în sĂptĂmĂna trecutĂ s'a împĂrțit între deputĂții romĂni urmĂtorul plan de lege:

Art. 1. Ziua de 19 Iulie v. anul 1901 va fi socotitĂ în toatĂ RomĂnia drept ziua de 1 August, și cu începere dela această datĂ, calendarul numit Gregorian sau stil nou, va fi singurul calendar Ăntrebuințat pentru arĂtarea datelor în toate actele vieții civile și religioase și ale tuturor autoritĂților publice.

Art. 2. Se vor respecta, dupĂ 19 Iulie stil vechiu 1901, toate datele și termenele scrise în stilul vechiu înainte de punerea în aplicare a acestei legi, transformĂndu-se în date corĂspunzĂtoare stilului nou, devenit singular legal.

Art. 3. SĂrbĂtorile naționale și religioase își vor pĂstra datele de azi, dar socotite în stilul nou.

Cununie. MĂrioara GelmĂrean din OrĂștie și Francisc Schuster din Romos își sĂrbeazĂ cununia mĂne, DuminecĂ în 10 Febr. n., în biserica gr.-or. din loc. Le dorim dela D-zeu fericire.

IarnĂ în pĂmĂntul sfĂnt. De astĂdatĂ iarna ține sĂ-și aratĂ puterea chiar și în țeri, unde nu prea era obicinuitĂ. Astfel se scrie, cĂ zilele acestea a Ănceput un puternic viscol cu zĂpadĂ și în Palestina, indeosebi în *Ierusalim*, unde de veacuri nu s'a ivit zĂpadĂ! Poporațiunea stĂ uimitĂ în fața acestei priveriști neobicinuite.

Un om bestie. Un cas ĂnfiorĂtor se scrie din Alterberg (în Știria), descoperit zilele acestea de niște comisari la numĂrarea populațiunii. S'au dus adecĂ la un silvicultor (pĂdurar) de-acolo, ca sĂ scrie numĂrul vitelor dela casa aceluia și, ĂnrĂnd în cotețul de porci, — au rĂmas Ăncemeniți de ceea-ce au vĂzut acolo: Era adecĂ Ăntre porci un om tinĂr, care patru ani de zile a fost ținut Ănchis Ăntre porci și hrĂnit cu aceleași mĂncĂri ca și animalele. Chipul lui era Ăngrozitor: era Ăndobitocit cu desĂvrșire și umbla în patru picioare. Nenorocitul era în vĂrstĂ de 18 ani și era fiul silvicultorului. S'a pornit asprĂ cercetare în contra bestialului tatĂ și nenorocitul fiu a fost dus în spital. S'ar pĂrea un lucru de necrezut, deși e datĂ vestea în toate foile.

Vechia Asociațiune funebralĂ (Reuniune de ĂnmormĂntare) romĂnĂ din Elisabetinul Timișoarei, cu finea anului 1899 avea 4167 membri în 27 filiale și o avere de 96,042.68 fl. În timpul din urmĂ această Reuniune a trecut prin grele ĂncercĂri. S'au Ăncuibat și acolo, ca în jurul multor așezĂminte de ale noastre, certele. Pe 23 Decembrie la 10 ore a fost convocatĂ o adunare generalĂ extraordinarĂ în sala magistratului din Timișoara, pentru-ca sĂ se facĂ o dare de samĂ cu privire la cele descoperite în decursul cercetĂrii ce sĂ fĂcuse, și membrii sĂ se declare dacĂ mai țin și pe viitor administrația de sine a Reuniunii, sau o dau spre administrare autoritĂților orașului. Adunarea a hotĂrit unanim, cĂ-și urmeazĂ și în viitor administrația de sine și și-a ales un nou comitet, ear' de president a fost reales dl Constantin Mihailovici, sub a cĂrui conducere reuniunea a Ănaintat atĂt de frumos, ĂncĂt azi are un capital de peste 200.000 cor. Ioan Bercian ĂnsĂ, redactorul. »Controlei«, fost secretar al Reuniunii, a fost dat în lĂturi.

Negoțul cu porci în RomĂnia. S'au fĂcut comande în țearĂ pentru 10.000 de rĂmĂtori, destinați consumațiunii Vienei. Exportul se va face prin Ițcani.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihai.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu, Daniil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons. **IOAN MOȚA**

Sz. 31—1901.

(144) 1—1

ĂRVERĂSI HIRDETMĂNY

Alulirott kikĂldĂt kir. birĂsĂgi vĂgrehajtĂ ezennel kĂzhirre teszi, hogy a szĂszvĂrosi kir. jĂrĂsbirĂsĂgnak m. Ăvi V. 754 szĂmu vĂgrehajtĂst rendelĂ vĂgzĂse kĂvetkeztĂben Dr. Draia EneĂs szĂszvĂrosi ĂgyvĂd Ăltal kĂpviselt „Ardeleana“ pĂnzintĂzet javĂra, PĂvay JĂnos Ăs tsai kudzsiri lakosok ellen 190 korona tĂkekĂvetelĂs s jĂrĂlĂkai erejĂig fogana-tositott kielĂgitĂsi vĂgrehajtĂs alkal-mĂval le foglalt Ăs 826 koronĂra becsĂlt ĂngĂkra a szĂszvĂrosi kir. jĂrĂsbirĂsĂg m. Ăvi 754/2 szĂmu vĂgzĂsĂvel a tovĂbbi eljĂrĂst elrendelte, az 1881. Ăvi LX t.-czikk 120. §-a ĂrtelmĂben jelen az ĂrverĂst elrendelĂ vĂgzĂst helyet-tesitĂ ĂrverĂsi hirdetmĂny ugy a fĂnt-nevezett vĂgrehajtĂtĂ, mint a foglaltĂtĂ Ăs felĂl-foglaltĂtĂk rĂszĂre is, amenyiben ezek az ĂrverĂs kitĂzĂsĂhez szĂksĂges kielĂgitĂsi joggal birnak, avagy ezt idĂkĂzben jogĂrvĂnyesen nyertek volna, kibocsĂttatik, illetve az ĂrverĂs kitĂzetik; az ĂrverĂsnek a fĂntidĂzett tĂrvĂnycikk 114. §-a ĂrtelmĂben Kudzsiron adĂsok lakĂsĂn leendĂ megtartĂsa czĂljĂbĂl hĂtĂridĂtĂl **1901. Ăvi febrĂur hĂ 22. nap-jĂn delĂtĂn 2 Ăraja** kitĂzetik, a mikor a birĂilag le Ăs felĂl-foglat ĂngĂk, ugymint butorok, szĂna, buza, sertĂsek, lĂvak Ăs ĂkrĂk a legtĂbbet ĂgerĂnek a 107. Ăs 108. §-a ĂrtelmĂben, kĂszpĂnzfĂzetĂs mellett, szĂksĂg eseten becsĂron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elĂr-vezendĂ ĂngĂsĂgok vĂtelĂrĂbĂl a vĂgrehajtĂtĂ kĂvetelĂset megelőzĂ kielĂgitĂsĂhez jogot tartanak, a menyiben rĂszĂkre a foglalĂs korĂbban eszkĂzĂltĂtett volna Ăs ez a vĂgrehajtĂsi jegyzĂkĂnyvbĂl ki nem tĂnik, hogy elĂsbbsĂgi jelentĂseiket az ĂrverĂs megkezdĂseig

alulirt kiküldötnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Szászvároson, 1901. évi január hó 30. napján.

Ráoz Árpád

kir. bir. végrehajtó.

Sz. 1140—1901. végr.

(145) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt kiküldött kir. bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróságnak 1900. évi V. 738 számú végrehajtást rendelő végzése következtében Dr. Draia Eneás, szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénzüintézet javára, Mih. Nicolae lui Danille és társai felkenyéri lakosok ellen 200 korona tőkekövetelés s járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt és 1720 koronára becsült ingókra a szászvárosi kir. járásbíróságnak 1900. évi V. 738/2 számú végzésével a további eljárást elrendelte, az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében jelen az árverést elrendelő végzést helyettesítő árverési hirdetmény a fentnevezett végrehajtató, és foglalt részére is, amennyiben ezek az árverés kitűzéséhez szükséges kielégítési joggal bírnak, avagy ezt időközben jogérvényesen nyertek volna, kibocsátatik, illetve az árverés kitűzetik; az árverésnek a fentidézett törvénycikk 114. §-a értelmében Felkenyéren adósok lakásán leendő megtartása céljából határidőül **1901. évi február hó 22. napján délelőtt 8 órája** kitűzetik, a mikor a bíróilag lefoglalt ingók, ugymint: ökrök, tinó, sertések, szekerek, széna és szélrosta a legtöbbet ígérőnek a 107. és 108. §-a értelmében, készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Szászvároson, 1901. évi január hó 30. napján.

Ráoz Árpád,

kir. bir. végrehajtó.

Sz. 4—1901. végr.

(146) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt kiküldött kir. bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróságnak 1901. évi V. 760 számú végrehajtást rendelő végzése következtében Dr. Draia Eneás, szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénzüintézet javára, Barb Ion lui Nicolae és társai felkenyéri lakosok ellen 120 korona tőkekövetelés s járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt és 640 koronára becsült ingókra a szászvárosi kir. járásbíróságnak 1900. évi V. 760/2 számú végzésével a további eljárást elrendelte, az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében jelen az árverést elrendelő végzést helyettesítő árverési hirdetmény a fentnevezett végrehajtató, foglalt részére is, amennyiben ezek az árverés kitűzéséhez szükséges kielégítési joggal bírnak, avagy ezt időközben jogérvényesen nyertek volna, kibocsátatik, illetve az árverés kitűzetik; az árverésnek a fentidézett törvénycikk 114. §-a értelmében Felkenyéren adósok lakásán leendő megtartása céljából határidőül **1901. évi február hó 22. napján délelőtt 11 órája** kitűzetik, a mikor a bíróilag le és felülfoglalt ingók, ugymint ökrök, tehén, ló és kocsik a legtöbbet ígérőnek a 107. és 108. §-a értelmében, készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Szászvároson, 1901. évi január hó 30. napján.

Ráoz Árpád,

kir. bir. végrehajtó.

Sz. 12—1901. végr.

(147) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt kiküldött kir. bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróságnak 1900. évi V. 784 számú végrehajtást rendelő

végzése következtében Dr. Draia Eneás, szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénzüintézet javára, Szimedru Nicolae lui Adam és társai felkenyéri lakosok ellen 100 korona tőkekövetelés s járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt és 904 koronára becsült ingókra a szászvárosi kir. járásbíróság 1900. évi 784/2 számú végzésével a további eljárást elrendelte, az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében jelen az árverést elrendelő végzést helyettesítő árverési hirdetmény a fentnevezett végrehajtató, és foglalt részére is, amennyiben ezek az árverés kitűzéséhez szükséges kielégítési joggal bírnak, avagy ezt időközben jogérvényesen nyertek volna, kibocsátatik, illetve az árverés kitűzetik; az árverésnek a fentidézett törvénycikk 114. §-a értelmében Felkenyéren adósok lakásán leendő megtartása céljából határidőül **1901. évi február hó 22. napján délelőtt 10 órája** kitűzetik, a mikor a bíróilag lefoglalt ingók, ugymint: ökrök, tehén, szekerek, szalma, tűzifa és egyébek a legtöbbet ígérőnek a 107. és 108. §-a értelmében, készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Szászvároson, 1900. évi január hó 30. napján.

Ráoz Árpád,

kir. bir. végr.

Cassă de fer se caută pentru Insoțirea de credit din Balomir. O cassă mai veche, dar totuși în stare încă bună, ar fi preferită, și cu preț moderat.

Direcțiunea

Insoțirii de credit în BALOMIR

„ZARANDEANA“

institut de credit și economii în Băița.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Zarandeană“ sunt invitați la a

III-a adunare generală ordinară

ce se va ținea la 17 Februarie st. n. a. c. în localul institutului la 2 ore p. m.

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării.
2. Exmiterea unei comisii de 3 membri pentru constatarea membrilor prezenți și a plenipotențelor.
3. Raportul direcțiunii despre starea întreprinderii și rezultatul gestiunii anului 1900.
4. Raportul comitetului de supraveghiere.
5. Decisiunea asupra comptului anual pe baza raportului comitetului de supraveghiere și darea absoluturului.
6. Decisiunea asupra împărțirii profitului curat și fixarea dividendelor, și prețul biletelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
7. Alegerea a 9 membrii în direcțiune.
8. Eventuale propuneri în sensul §. 26 lit. g) din statute.

9. Exmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal

În lipsa membrilor recerți, adunarea în sensul §. 23 se va ținea în 24 Febr. st. n. a. c. la locul și timpul indicat.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune în înțelesul §. 19 din statute la cassa institutului acțiunile și documentele de plenipotență cel mult până la 16 Febr. 1901. Acțiunile se pot depune și la cassa societ. „Crișana“ în Brad și reversele sunt a se înainta până la datul indicat.

Băița, la 20 Ianuarie 1901.

Dr. Ioan Radu m. p.,
președinte.George Drăgan m. p.,
diriginte.

Contul Bilanțului.

Active			Pasive		
	cor.	fil.		cor.	fil.
Cassa în număr	1.714	90	Capital social, 320 acții à 100 coroane	32.000	—
Cambii escomptate	104.409	—	Depuneri spre fructificare	63.960	77
Împrumuturi pe obligațiuni	14.141	—	Cambii reescomptate	20.000	—
Împrumuturi hipotecare	2.770	—	Fond de rezervă	731	21
Mobiliar cor. 581·20			Dividende neridicate	141	27
după amort. de 10% cor. 58·12	523	08	Int. anticipate și diverse conturi creditoare	2.103	26
Interese restante	90	05	Profit transpus din 1898 cor. 90—		
Interese de reescompt anticipate	302	97	Profit curat cor. 5.264·61	5.354	61
Diverse conturi debitoare	340	12			
	124.291	12		124.291	12

Contul Profitului și al Perderilor.

Eșite			Intrate		
	cor.	fil.		cor.	fil.
Interese de depuneri	3.584	24	Interese	12.915	39
Interese de reescompt	1.173	29	Diverse intrate	899	57
Salare	1.740	—	Profit transpus din 1898	90	—
Chirie	320	—			
Spese diverse	498	92			
Marce de prezență	516	—			
Amortisare din Mobiliar	58	12			
Competință de timbru	27	86			
Contribuțiune erarială	391	15			
Contribuțiune 10% la depuneri	240	77			
Profit curat	5.354	61			
	13.904	96		13.904	96

Băița, la 31 Decembrie 1900.

Dr. Ioan Radu m. p.,
președinte.George Drăgan m. p.,
diriginte.Lazar Perian m. p.,
cassar.George Băluțiu m. p.,
contabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Băița, la 30 Ianuarie 1901.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dr. Cornel Moldovan m. p.

Vasiliu Dămian m. p.,
președinte

Dr. Pavel Opreșa m. p.

„HONDOLEANA“

însoțire de anticipație și credit în Hondol.

Convocare.

P. T. membrii ai însoțirii de anticipație și credit »Hondoleana« din Hondol se invită, conform §§-lor 19 și 20 ai statutelor însoțirii la a

V-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Hondol la 22 Martie st. n. 1901 la 9 ore a. m. în localul însoțirii.

O B I E C T E L E:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere pe anul 1900.
4. Decidere asupra bilanțului și a întrebunțării profitului curat.
5. Alegerea unui membru în direcțiune.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere (§ 54).
7. Raportul comisiei de 4 exmisă de adunare în scopul pregătirii lucrărilor pentru ridicarea capitalului social prin schimbarea însoțirii în institut pe acții, decisă în adunarea generală din anul trecut și prin aceasta ridicarea valorii nominale a acțiilor.

8. Exmiterea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.

În lipsa membrilor recerși, de peste $\frac{1}{2}$ din părțile fundamentale, adunarea generală se va ținea în înțelesul §. 21 din statute la 31 Aprilie st. n. orele 1 d. a. tot în localul indicat.

Numărul membrilor înscrși cu 31 Dec. 1900 a fost 234 cu 683 părți fundamentale în sumă de 20.321 cor.

Din ședința direcțiunii însoțirii »Hondoleana«, ținută în Hondol la 2 Febr. 1901.

Direcțiunea.

Activa.

Contul bilanțului pe anul 1900

Pasiva.

	cor.	fil.		cor.	fil.
Cassa în numărar	1303	67	Părți fundamentale	20.321	—
Cambii escomptate	56.183	—	Depuneri și interese capitalisate	26.192	76
Mobilier cor. 353.01			Fondul de rezervă	1489	35
după deteriorare de 5% « 17.65	335	36	Reescompt	8986	50
Interese restante	2136	74	Dividendă neridicată	233	34
Diverse conturi debitoare	265	22	Interese transitoare	468	94
	60.223	99	Profit curat	2532	10
				60.223	99

Esite.

Contul profit și pierderi

Intrate.

	cor.	fil.		cor.	fil.
Interese de depuneri	1259	35	Interese	5714	67
Interese de reescompt	447	76	Provisiuni	1010	87
Salare	2000	—	Diverse	1319	47
Marce de prezență	460	14	Intrate din a. 1899	57	66
Contribuție	721	41			
10% dare după depuneri	111	34			
Competință de timbru	39	28			
Chirie	73	38			
Deteriorare la mobilier	17	65			
Diverse spese	440	26			
Profit curat	2532	10			
	8102	67		8102	67

Hondol, 31 Decembrie 1900.

P. A. Mihutz m. p.,
director.

Petru Gabor m. p.,
controlor.

Sabin I. Piso m. p.,
cassar.

E. Grecu m. p.,
secretar.

MEMBRII DIRECȚIUNII:

A. Oprea m. p.

S. Deac m. p.

M. Furdoiu m. p.

Gl. Crainic m. p.

I. Bucurestian m. p.

N. Câmpean m. p.

Bilanțul prezent examinându-se din partea subscrisului comitet de supraveghiere, s'a aflat în ordine și consonanță cu cărțile principale și auxiliare, purtate la însoțire.

S. Vlad m. p.,
președinte.

I. Moța m. p.,
membru.

I. Piso m. p.,
membru.

N. Bodrean m. p.,
membru.

Moartea cloțanilor!

(Felix Immisch, Delitzsch)

este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloțani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă.

Se capătă în pachete cu câte **30 cr.** la farmacia: **N. Vlad** din **Orăștie.** (34 5-5)

Pământuri de vânzare!

Subscrisa fac prin aceasta cunoscut, că vînd din mână liberă următoarele pământuri:

În „Alunoasa“ (Rompos-Peret) 5 jugere și 438 stîngini, și în „Halm“ (Rompos) 1 juger și 728 stîngini. torii a cumpăra se se adreseze subscrisei:

Maria Puican
în **Orăștie.**

Atelier dentistic.

Imi permit a aduce la cunoștința on. public, cum că de azi începînd, pe durata de un timp scurt am deschis Atelierul meu dentistic în chiliile No. 8 și 9 a Hotelului »Coroana Ungariei« din loc, unde ordinez dela oarele 8—12 înainte și 2—5 după amiazi.

Totodată îmi permit a aminti, că mă ocup cu ori și ce lucruri aparținătoare la tehnica de dinți.

Cu toată stima

W. FRÖHLICH

dentist din Sibiu.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000

(92)

Depuneri: cor. 1.750.000.

18—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arîndează și exarîndează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biuorul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1901.

Directiunea.

Este în interesul tuturor abonenților de a face propagandă pentru răspîndirea »Revistei Ilustrate«. Cu cât numărul abonenților va fi mai mare, cu atât va apărea Revista mai bogat ilustrată și mai elegantă.

Abonamentele se fac de-adreptul prin mandat postal.

Abonamentul costă numai 2 coroane pe o jumătate de an.

Cea mai bună și mai acomodată foaie beletristică pentru stimabilele doamne preotese și învățătoare, precum și pentru gentilele domnișoare dela sate și tot omul știutor de carte este:

„REVISTA ILUSTRATĂ“,
foaie enciclopedică literară

ce apare

de 2-ori pe lună în Șoimuș,

cu numeroase ilustrațiuni executate cele mai multe de cincograful curții imperiale din Viena și costă pe o jumătate de an numai două coroane.

Manuscriptele și banii de prenumerațiune sunt de a se trimite la administrațiunea »Revistei Ilustrate«, în Șoimuș (Sajó-Solymos), posta ultimă Nagy-Sajó

„Minerva“ Institut Tipografic

Orăștie.

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri, Broșuri și Placate
Bilete de logodnă și cununie
Carte și epistole

☆ Circulare & preț-curenturi ☆

Note, Bilete de vizită
cerere
Registre și imprimare
Anunțuri,
Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc.

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce comandă prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comande din afară se efectuesc repede!

SPICUIRI LITERARE

Pe jumătate de an . . . 1 cor.

Orăștie, 27 Ian. v. 1901.

Pe un an întreg . . . 2 cor.

Tragedie.

(Traduceri din H. Heine)

I

„**©** vino, și-mi vei fi soție;
La pieptul meu găsi-vei scut:
Uita-vei în străini și țara
Și casa unde te-ai născut.

»De unde nu, eu mor — și tristă
Vei rămânea p'aceste lunci:
Chiar lângă vatra părintească
Vei fi ca și 'n străini atunci...«

II

Un cântec popular
auzit pe țămurile Rinului.

A dat o brumă fără veste,
A dat o brumă pe 'nserat,
Și florile de primăvară
S'au ofilit, s'au scuturat.

Un june a 'ndrăgit o fată
Și dragostea i-a scos din minți —
Ei au fngit pe-ascuns în lume,
Nevrând să știe de părinți.

Copii pribegi, n'avură parte
Și steaua nu le-a strălucit:
Au rătăcit pe cai străine,
S'au prăpădit și au murit..

III

Un teiu întinde ramuri
umbrindu-le mormântul,

Și paserile cântă,
suspină seara vântul:
Sub teiu, pe dâmbul verde,
flăcăul dela moară
Cu mândra lui glumește,
stând singuri într'o sară.

Fantastic teiul crește
și 'n umbră-i înveșmântă,
Trist freamătă zefirul,
trist paserile cântă:
Deodată 'ndrăgostiții
au încetat din glume,
Și plâng, fără să știe
nici ei de ce anume...

St. O. Iosif.

POVESTE ARABĂ

— Cine are daruri mai mari
de cât mine? zicea o Gâscă pe
marginea unui eleșteu. Trăiesc în
apă, pe pământ și în aer. Când
mi s'a urât cu umblatul, zbor ori
înot, — cum îmi place.

Un Șarpe care asculta la ea
îi răspunse:

— Nu te mai lăuda, frumoaso.
Nici nu alergi ca Cerbul, nici nu
înoți ca Linul, nici nu zbori ca
Șoimul. Nu e greu și rar să știi
câte un pic din toate, ci e greu
să știi ceva bine de tot.

CASA DE PE MARGINEA APEI

Cine vorbea de ea prin partea
locului, îi zicea: „Casa de pe mar-
ginea apei“ pentru-că își oglindea
în lac acoperișul înalt și negricios
și fațada cenușie încinsă cu un
pridvor împodobit cu plante căță-
rătoare verzi. Era pătrată, goală
și greoaie. depărtată de celelalte
case din sat și despărțită de ele,
în față de lac, ear' la spate cu
grădini și vii. — Doi nuci bătrâni,
mari de tot, umbreau cu umbra
lor umedă treptele largi de piatră
care duceau drept la catul întâi.
Odăile mari, cu tavanul cu grinzi
groase, zidurile zugrăvite, ca în
Italia, mobila veche, nu erau nici
grozav de frumoase, nici primi-
toare, dar' plăceau stăpânilor lor,
cari aveau gusturi simple. Stăpânii,
domnul și doamna Balmont, doi
bătrâni de vre-o șasezeci de ani
fiecare locuiau în această casă de
când se cununaseră. Aci își pe-
trecuseră luna de miere după cu-
nunie, aci culeseră via în fiecare
an și văzuseră urmându-se una
după alta patruzeci de primăveri
și patruzeci de ierni.

Pentru ei nu era pe lume casă
mai bună, nici mai frumoasă de-
cât „casa de pe marginea apei“;
vinul din viia lor era mai bun
decât toate de prin prejur; poa-

melé din grădina lor mai gustoase decât ori-care altele, și locul tot mai plăcut din toate cele de pe marginea lacului.

**

Părerea asta nu era împărtășită și de nepoatele soților Balmont, două fete orfane, de optsprezece și douăzeci de ani, pe care bătrâna pereche le luase la ea, și le crescuse de mici copile. După ce stătură patru ani într'o mănăstire, cele două surori: Mauriceta și Francina, se întorseseră acasă și petreceau luni lungi monotone, pline neschimbat cu aceleași sarcini și în care aflau totdeauna aceleași petreceri: lucrări de ruțarie și de grădinărie sub paza tușei Balmont în timpul săptămânii, slujba bisericiască duminica, și seara jocuri de cărți cu unchiul Balmont. De ieșit nu ieșeau nici odată, de călătorit nu călătoreau, ear' de jucat la vre-un bal... nici atât... Plăcerea lor cea mai mare, vara, era să aștepte să vază de trei ori pe zi când trecea corabia cu vapor încărcată de călători cari făceau ocolul locului.

Acest vapor plin de călători veniți din toate părțile țării, era pentru ele toate bucuriile și toate ispitele lumii din afară. Il pândeau de departe, tresăreau când fluera mașina și oftau cu părere de rău când îl vedeau pierind. Se uitau cu ochii plini de râvnă la călătorii cu ochianuri după gât, la damele frumoase, îmbrăcate cu cele mai ciudate rochi de călătorie și, — urmărind dâra argintie ce lăsa vaporul pe apa albastră a lacului, își făureau vise frumoase de plăceri, și vise de iubire.

Dar' la sfârșitul lui Septemvrie călătorii plecau ca și rândunelele; rarii locuitori de pe marginea lacului, cari plecau la oraș după

treburi, se vedeau iară pe puntea vaporului cu mutrele lor prea cunoscute și cele două surori intrau ear' în uritul nechimbat al iernei.

Le era tare necaz când se gândeau că tinerețea era să li-se scurgă în singurătatea aceea melancolică, și duminica la biserică, ele rugau pe Dumnezeu și pe toți sfinți să le trimită și lor vre-o întâmplare neprevăzută care să le mai schimbe puțin vieța.

**

Intr'o zi de vară cerul se îndură să le asculte rugăciunea. Proprietarul casei de pe marginea lacului trebuind să se ducă la Geneva pentru niște treburi, plecă cu soția sa, — căci cei doi soți, ca și Filemon și Baucis, nu puteau trăi unul fără altul. Erau să lipsească opt zile și plecară lăsând casa în grija nepoatelor lor.

Deci într'o dimineață de Iulie, după ce le spuse de o sută de ori să îngrijească bine de casă, porniră într'o căruță încărcată de pachete și de lucruri pentru mâncare ca pentru o călătorie lungă, și se făcură nevăzuți la cotitura drumului.

Rămânând singure stăpâne acasă, cele două surori începură a sări, a juca și a își bate capul ca să născocească niscai plăceri care să le dovedească lor înșile că erau cu adevărat libere să facă ce voiesc. Dar' fiind luate pe neașteptate nu găseau nimic nou și după ce căutară multă vreme în zadar ajunseră, chiar de-a patra zi, să li se urască singure.

Pe când stau așa în pidvor uitându-se cum umblau norii prin jurul munților, numai se pomenesc cu niște zgomote de pași, și aud niște glasuri în sala din rîndul de jos al casei, și mai în

același timp doi băieți cam de vârsta lor, doi veri de departe, se urcară sus unde erau ele. Acești tineri tocmai ieșiseră din școală pe drept și se plimbau pe lac. Aflându-se în apropiere de locuința unchiului și mătușei Balmont, veniseră să-i vază.

Mauriceta și Francina roșii de mulțumire și de mirare, le spuseră că bătrânii nu erau acolo, și dorind să joace rolul de stăpâne de casă, poftiră pe verișorii la masă. Nu era oare aceasta întâmplarea atât dorită, atât visată și pe care în sfârșit cerul le-o trimetea?... Hotărîră îndată să se folosească de vizita neașteptată și să petreacă și ele odată în vieță, cum petrece lumea cealaltă așa de des: să dea și ele un „bal“. Și repede începură a se pregăti de serbare.

Toate lucrurile fură schimbate de pe la locurile lor. Lumânările mătușei Balmont împodobiră candelabrele din salon; siropurile dulci puse la păstrare în cămară, erau să le ajute să se răcorească.

După masă cei doi verișorii intrară în salonul pustiu și luminat ca ziua. Peste câteva minute o ușă lăturașă se deschise cât era de mare și cele două fete care se gătiseră până atunci, intrară și ele cu totul schimbate.

Scotociseră prin toate lăzile și dulapurile mătușei și veneau îmbrăcate cu rochiile de mătase cu desemnuri vechi de tot. În părul încrețit și pudrat își pusese răniște trandafiri minunați din grădină. Ochii le străluceau, gura le zîmbea și salutau frumos mișcând niște evantaliuri antice.

Verișorii, încântați că se aflau la o asemenea serbare, se pregăteau cât puteau mai bine să petreacă. Deschiseră bătrânul piano adurmit într'un colț de salon, și

pe rînd una după alta, verișoarele cântară valsuri, în vreme ce numai o păreche se învărtea în odaia mare. Din când în când servitoarea intra cu câte o tavă și împărția băuturi răcoritoare. Ear' pescarii de noapte cari își aruncau undițele în fundul lacului și ale căror bărci pluteau în mijlocul nopții, deschideau ochii mari văzînd așa luminație mare în casa de pe marginea lacului.

Îmbătate de muzică și de danț, inimile celor patru tineri începeau să bată cu putere. Prin ferestrele deschise vîntul nopții de vară aducea dănuitorilor parfum de iasomie și de trandafiri cari îi îndemnau să spuie cuvinte turburătoare, de dragoste.

Ciasurile treceu și beția tinerilor îi făcea să le uite, când de odată auziră un zgomot de trăsură în curte, apoi glasuri supărate pe scară, și numai se pomeniră în salon cu unchiul și cu mătușa Belmont care veniseră cu două zile mai de vreme de cum spusese și care rămăseră la ușă înmărmuriți de ce vedeau.

— O să se sfîrșească pămîntul! strigă mătușa, în vreme ce unchiul, tot econom, se grăbea să stingă luminările din candelabre.

Cele două fete fugiră în odaia lor, și tinerii verișori îngânară câte-va vorbe, și pieriră și ei lăsînd pe cei doi bătrîni în mijlocul salonului.

**

Au trecut ani de atunci.

Unchiul și mătușa Belmont se odihnesc în cimitirul mic care înverzește la umbra bisericii. Verii s'au însurat departe. Francina și Mauriceta au rămas stăpâne ale „casei de pe marginea apei”. Au îmbătrînit fete mari, s'au obișnuit cu singurătatea vechi

locuințe, și — tot ca unchiul și mătușa lor — zic că cea mai plăcută proprietate de pe marginea lacului e casa lor.

Dar' în fundul inimilor păstrează cu sfințenie amintirea balului, singurul lor bal, și a cuvintelor de iubire șoptite în seara aceea de cătră verișori, — singurele cuvinte de iubire ce au auzit urechile lor...

André Theuriet.

IN ZORI

Pe câmpuri noaptea alergînd
S'a răsipit...

Inmărnurit

Zăresc acum din când în când
O dungă albă luminînd
La răsărit.

O noapte albă până 'n zori.,
Ce traiu nătîng!
Acum ca și de alte ori
Prin inimă-mi străbat fiori
Și 'ncep să plîng.

Scînteii de foc, la răsărit,
Pătrund prin ceață...
E dimineață!

Văzduhul pare 'ntinerit
Și peste tot s'a răspîndit
Un dor de vieață.

Trezite-atâtea frumuseți
Murmură 'n șoapte...

Sunt nopți, dar' sunt și dimineți,
Pe cerul tristei mele viți.
E numai noapte!

Fl. I. Becescu.

NU 'IA FOST FRIG

Intr'o iarnă d'alea afurisite, de nu dă pace nici dinților din gura omului, ieșeau doi inși dela biserică.

Unul era român și celalalt era țigan.

— Fie, vere, zise românul, că slujba fuse frumoasă, n'am ce zice; dar' abia răbdai până se sfîrși, tremuram, știi, de nu puteam sta locului.

Țiganul, care era dezbrăcat al draclui, ca țiganul, ca să se arate mai grozav, răspunse:

— Ba mia nu mi s'a parut frig, zău!..

— Azi mă?

— Azi, apoi când!..

— Nu 'ți-a fost ție frig azi în biserică?.. întrebă românul uimit,

— 'Mi-a fost nițel, așa, nu pot sa zic; dar' numai dela opinci în sus!

Dumitru Stăncescu.

ȚARA MEA

— Din ce țară ești, băiete?

— Sunt Român, și sunt mândru că sunt Român.

— De ce?

— Pentru-că, de și mică națiunea română e națiune cuminte, dreaptă și vitează. Nu disprețuesc pe celelalte națiuni —, fiecare are dreptul să 'și iubească țara lui, dar' n'aș vrea să fiu copil al altei țări. Un domn bătrîn 'mi-a spus că în urma chipului cum ne-am luptat în zăzboaie și cum ne purtăm în timp de pace, cele mai mari națiuni ne stimează și ne respectă, și eu sunt mândru de trecutul nostru mareț și de vremea de față în care suntem așa de bine văzuți, și n'aș vrea pentru nimic în lume să am altă parte.

— Dar' ce înțelegi prin cuvîntul țară, patrie?

— Patria e un pământ pe care sunt câmpii, ape, copaci ca pretutindeni, și care, cu toate acestea, nu samănă cu celelalte pământuri. Și mama e femeie ca toate femeile, și tata e om ca toți oamenii, dar' pentru mine și mama și tata sunt altfel de cât celelalte femei și de cât ceilalți bărbați.

Simt în mine ceva care mă îndeamnă să-i iubesc, să-i respect mult mai mult de cât pe ceilalți bărbați și de cât pe celelalte femei, numai pentru-că sunt tata și mama mea.

Tot astfel simt foarte bine că patria, că țara mea, e ceva deosebit de toate celelalte națiuni care o înconjură, că e România, după cum mama e mamă — și atât 'mi-e de ajuns.

— Atunci ce cugeți de cei cari se laudă că nu iubesc România? Căci sunt mulți din nenorocire cari zic că n'o iubesc.

— Cuget că oamenii aceia sunt criminali ori nebuni. Profesorul ne-a spus și eu am înțeles că nu se poate să nu iubim mult pământul sfânt în care dorm strămoșii noștri, pământul pe care de veacuri se nasc, trăiesc și mor oamenii cari vorbesc limba pe care o vorbim noi, cari au format România prin munca lor, cari și-au vărsat sângele pentru mărirea și pentru neatârarea ei, și cari ne-au lăsat sarcina să o slujim și să o apărăm la rîndul nostru.

— Bine, băiet. Ține pururea minte aceste cuvinte. Răspunde nenorociților cari îți vor spune că n'au patrie, că tu ai, precum ai familie, precum ai cămin, și că patria aceasta nu e alta de cât căminul tău părintesc mărit, și

familia ta înmulțită cu un număr mare de frați... Spune-le că sunt nerecunoscători cătră România care e bună cu fiii ei, care le-a asigurat binefacerea de-a putea cugeta și lucra ca oameni liberi și care se silește să puie în fiecare zi mai multă dreptate, mai multă milă, mai mare și mai caldă umanitate în legile ei. Dacă acești nebuni nu vor să te priceapă, spune-le că te simți mândru de patria pe care o insultă în furia lor ne bună, că de ar' trebui să-ți dai sângele pentru ea, tu ți-l-ai da cu bucurie...

Și acum băiete, care mâne vei fi om, care vei purta glorioasa uniformă a soldaților României, sporește-ți puterea și curajul. Caută să ai brațe puternice, caută mai cu seamă să ai inimă bărbătească, crede în Dumnezeu, respectă-ți părinții, iubește-ți țara. Și în ziua în care România va avea trebuință de tine, fii gata să faci și tu ce au făcut părinții tăi pentru ea.

— Voi fi gata!..

Și ne vom face-apoi soldați
Când cei de-acum nu vor mai fi
Și 'n pulbera lor noi vom afla
Și urma**„**bărbăției lor!

POEZII POPORALE

Frunză verde lemn demnesc,
După mândra mă topesc:
I-aș spune, și nu 'ndrăznesc;
Ași tăcea, și mă căesc.

Vai, vai inima mea,
Rău mă prins'a mă durezza;
Nu mă doare de durere,
Ci de doru mândrii mele!

Boală rea ca dragostea
Nu se mai poate afla,
Că n'ai stare la mâncare,
Nici odihnă la culcare.

Cătă boală ie sub soare,
Nu-i ca doru arzătoare;
Că dorul unde se pune
Face inima cărbune!
Cătă boală ie sub lună,
Nu-i ca doru de ne bună;
Că doru unde se lasă,
Face lacrimilor casă.

Frunză verde de pe luncă,
Dragostea din ce-i făcută?
Nu-i din mere
Nici din pere,
Ci-i din buze subțirele,
Din cliptul ochilor
Și din strânsul mânilor.

Din col. E Hodoș.

VOIND SĂ UIT

Voind să uit pe 'ntăia mea iubită,
Scrisori, potret în foc am aruncat
Și-am zis: „să fie ultima ispită
Acest amor, ce-atât m'a torturat“
Și ele-au ars, dar' n'a trecut o
noapte
Să pot dormi o clipă liniștit;
O vęd arzënd, aud o trista șoaptă,
Regret devin ce'mi zice:

„Te-am iubit“.
Am strâns atunci cenușa, sfinte
moaște,
Și'mi-am făcut dintrênsa căpătâi;
Vai! cât de trist e cine nu cunoaște
Cât preț să dea amorului dintăi!

Iuliu C. Săvescu.

